

Тэхьутэмыкъуаерэ Тыркуем икъялэрэ язэпхыныгъэ агъэпытэщт

Мы илъэсым имэлылфэгъу мазэ Адыгеим иллыккы купэу Къумпыл Мурат зипэщагъэр Тыркуем щылагъ.

Джашыгъум мы хэгъэгумрэ Адыгеимрэ ямуниципалитетхэр лъэныккы пстэумккы язэдэлэжъэныгъэ агъэпытэнэу зэрэзэгъыгъагъэхэм диштэу, Тэхьутэмыкъое районым щыщ куп шэхэу Тыркуем икъялэу Инегель клощт. Мы къалэмрэ Тэхьутэмыкъуаерэ бэшагъэу зэблэгъэныгъэ зэдырлэ.

Лыккы купым хэтыщтых къуаджэхэу Тэхьутэмыкъуаерэ Шынджыерэ япашэхэр, Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет

— Хасэм, хабзэм иллыккы къулыкхуэхэм ядепутатхэр, адыгэ къашъомккы ансамблэу «Адыгэхэр» зыфилорэр.

Муниципальнэ образованиеу «Тэхьутэмыкъое къоджэ псэуплэм» иадминистрация ипашэу Нэужьырэкъо Алыи къызэриуагъэмккы, Тэхьутэмыкъуаерэ Инегельрэ бэшагъэу ныбджэгъуныгъэ зэфыщытыккы хэр зызэдырлэхэр. Мы аужырэ илъэсыным лыккы купхэр бэрэ зэхэхьагъэх.

«Мы илъэсым имэлылфэгъу мазэ Адыгеим иллыккы купэу Къумпыл Мурат зипэщагъэр Тыркуем щылагъ. Ащ щызэдэшлыгъэгъэ зэзэгъыныгъэхэм къадыхэлъытагъэу блэгъэныгъэ зыдытигъэ къалэм джыри тыккы тшлэиу. Тизэфыщытыккы хэм ягъэпытэн джаш фэдэу фэлорышлэщт 2019-рэ илъэсыр культурэмрэ туризмэмрэ я Илъэсэу Урысыеми, Тыркуеми зэрэщагъэнэфагъэр», — кыхигъэщыгъ Нэужьырэкъо Алыи.

Бэдзэогъум и 12-м кыщегъэжыгъэу и 19-м нэс Адыгеим иллыккы куп хэтхэр къалэхэу Инегельрэ Бурсэрэ япашэхэм, чыплэ Адыгэ Хасэу нэбгырэ мини 2 зыхахьэрэм иллыккы хэм алулэщтых. Лэккыб къэралыгъохэм ащыпсэурэ адыгэхэм ягъусэхэу лфотхьабзэу зэрэхьан алъэкышхэм атегушылэщтых.

Инегель индустриальнэ гупчэ-шоу зэрэщытым еллытыгъэу лэккыб бизнесменхэм зэпхыныгъэу адырлэр гъэпытэгъэным

аналэ тырагъэтыщт. Адыгеим инвестиционнэ амалэу илэхэм афэгъэхьыгъэ лъэтэгъэуцэ ахэм афызэхэщт.

Творческэ коллективэу «Адыгэхэр» зыфилорэр джаш фэдэу адыгэ джэгумрэ лъапкы къашъомккы дунэе фестивалэу бэдзэогъум ыгузэгъу Инегель щыклощтымрэ ахэлэжъэщт.

**Адыгэ Республикэм
и Лышхъэ
ипресс-къулыккы**

Культурэмрэ щылэныгъэмрэ

Кыщым щапсыхьэрэр мэпытэ

Урысыем, Адыгеим янароднэ артистэу, композиторэу Дмитрий Шостакович ыцлэккы агъэнэфэгъэ шлухьафтыныр кызыфагъэшъошагъэу, общественнэ лфышлэшхоу, Адыгэ Республикэм и Лышхъэ дэжэ культурэмккы, искусствэмккы и Советэу щызэхашагъэм итхьаматэ игуадзэу, республикэм и Лышхъэ культурэмккы, искусствэмккы иупчлэжыгъоу Нэхэе Аслъан лъэхъаным диштэрэ пшъэрылхэм афэгъэхьыгъэу гушылэгъу тыфэхьыгъ.

(Иккыу я 7-рэ нэклуб. ит).

Президентыр афэгушлошт

Адыгеим щыпсэхуэу зыныбжь илъэс 90-м ыкӀи ащ къехъугъэхэм ямэфэкӀкӀэ къафэгушлошт УФ-м и Президентэу Владимир Путиныр.

Мыщ фэдэ тхыгъэ республикэмкӀэ къызылӀкӀэхъаштхэм япчӀагъэ нӀбгырэ 37-рэ мӀхъу. АхӀэр зӀкӀэ ХӀгъӀэгу зӀошхом иветераных.

Мы мазэм къызыщыхъугъэ мафӀэр хъыгъӀэунафыкӀыхӀэ-

рэм янахыбӀэм аныбжь илъэс 90-рэ (нӀбгырэ 26-рэ), нӀбгыри 10-м илъэс 95-рэ къагъӀагъ. Адыгеим икӀӀӀӀ шӀхъа-лӀэ щыпсӀурӀэ бзылӀфыгъэм ыныбжь бӀдзӀэогъум илъӀэси 100 хъушт.

УФ-м ПенсиейхэмкӀэ ифонд и КъутамӀу Адыгеим щылӀэм илофышӀӀхӀэр зимӀфӀӀкӀ хъыгъӀӀунафыкӀырӀэ пстӀуми афӀегушлох, псауныгъэ пытӀэ ялӀэу джыри илъӀэсыбӀэ къагъӀӀӀӀӀӀӀ афӀӀӀӀӀӀ.

ЕкӀолӀакӀӀэр агъӀэфедӀӀӀӀ зӀдаштагъ

ЗӀмызгъыныгъӀхӀэр щыгъӀзыгъӀӀӀӀ иамалыкӀӀхӀэм ыкӀи ащ епхыгъэ системӀм щыкӀорӀэ зӀхъокӀыныгъӀхӀэм зыцатӀегу-щылӀгъӀхӀэ лӀӀӀ хъураер зӀрицагъ УФ-м и юристхэм я Ассоциацие и АдыгӀэ шӀольыр къутамӀэ ипащӀэу, АР-м и Кон-ституционнӀэ хыкум и ТхъаматӀэу ЛыхъӀэтыкӀо АскӀэр.

Ащ илофшӀӀӀ хӀӀӀӀагъӀхӀ Адыгеим и АпшӀӀӀ хыкум и ТхъаматӀэу ШумӀӀн БайзӀт, АР-м и Очыл палатӀэ ипрезидентӀэу Мамый Алай, Урысыем юстициемкӀэ и МинистерствӀэ рес-публикэмкӀэ и ГъӀорышлӀӀӀӀ ипащӀэу Ирина Ковалевар, шӀольырым ипромышленникхӀэм ыкӀи ипредпринимательхӀэм я Сюзз ипащӀэу Сергей Погодиныр, мы организациеим игъӀӀӀӀӀӀ директорӀэу НатӀӀӀӀ Мурат, Адыгеим и Сатыу-про-мышленнӀэ палатӀэ итхъаматӀэу ТхъаркӀохъо Пщымаф, науч-нӀ ыкӀи бизнес-сообществӀэм ялӀыкӀохӀэр, юристхӀэр, хыку-мышлӀхӀэр, нӀмыкӀхӀӀӀ.

ИофтхъабзӀэр рагъӀӀӀӀӀ ыпӀӀӀ ЛыхъӀэтыкӀо АскӀэр УФ-м юристхэм я АссоциациерӀэ юрист нӀбжыкӀӀхӀэм я СоветрӀэ ярӀӀӀӀӀӀ тхылӀхӀэр нӀбгырэ заулӀмӀэ аритыжыгъӀхӀ, ахӀэм игуапӀӀу афӀегушлуагъ.

НӀужым лӀӀӀ хъураем къы-дӀхӀӀӀӀӀӀӀ лӀофыгъохӀэм къӀ-зӀрӀӀӀӀӀӀӀ атегушылӀагъӀхӀ. ЛыхъӀэтыкӀо АскӀэр къызӀерилуа-гъэмкӀэ, федеральнӀэ хӀӀӀӀӀӀ-уцугъӀу «Арбитражым фӀгъӀ-хыгъ» зыфилорӀэм 2016-рэ илъӀӀӀӀм лӀоньгъом и 1-м кӀуанчӀэ илӀэ хъугъӀ. Ащ къызӀеригъӀна-фӀу, «третейскӀэ» зыфилорӀэ хыкумхӀэм ялофшӀӀӀ зӀрӀӀӀӀӀ-зӀрӀӀӀ зӀхъокӀыныгъӀхӀэр фа-

шыгъӀхӀ. Джы мыщ фӀдӀэ хы-кумхӀэр зыщызӀхӀӀӀӀ пӀӀӀ-кӀышт закӀӀор коммерциеим емыпхыгъӀэ организациеихӀэр ары. АрбитражнӀэ учрежденииим ипшӀӀӀӀӀхӀэр ыгъӀӀӀӀӀ амал илӀӀӀм фӀшӀ лицензиӀэ къыратын фае. УФ-м юстициемкӀэ и Ми-нистерствӀэ дӀжӀэ щызӀхӀӀӀӀӀ лӀыплӀӀӀӀ ыкӀи уплӀӀӀӀӀӀ кӀулыкӀур ары ар къызытын ыкӀи алызыхыжынын фитыштыр.

ЗӀмызгъыныгъӀхӀэр щыгъӀ-зыгъӀӀӀӀӀӀ бизнесым амалыкӀӀхӀэр илӀӀӀхӀэм, къӀралыгъо хыкумхӀэм зӀхӀафӀӀӀ лӀофхӀэм япчӀагъӀэ нахъ макӀӀэ шыгъӀӀӀм третейскӀэ хыкумыр фӀлорышӀӀ-ныр ары зӀхъокӀыныгъӀхӀэм пшӀӀӀӀӀ шӀхъаӀӀу ялӀэр.

ЛыхъӀэтыкӀо АскӀэр къыз-рилуагъэмкӀэ, мыщ фӀдӀэ шыкӀӀӀм амалышлухӀэр къӀетых нахъ мышлӀӀӀм, цыфхӀэм ащ цыхъӀэ фамышлӀӀу бӀрӀэ къыхӀӀӀ. А пӀрыохъур дӀгъӀӀӀӀӀӀӀ ары лӀофыгъо шӀхъаӀӀу мыщ дӀжыым къӀуцурӀэр. Мы лӀӀӀӀ-къомкӀэ ыпӀӀӀӀӀ щылӀгъӀэ хӀӀӀӀ-гъӀуцугъӀэм арбитраж учрежде-ниехӀэм ягъӀӀӀӀ ыкӀи ялофшӀӀӀӀ изӀхӀӀӀӀӀӀӀ еклӀӀӀӀӀ шӀхъаӀӀу щытыгъӀэр ахӀэм япшӀӀӀӀӀхӀэр агъӀӀӀӀӀӀӀ зӀрӀӀӀӀӀӀ шӀхъафитыныгъӀэ ятыгъӀӀӀ ары. Ау мыщ фӀдӀэ «либераль-нӀ» еклӀӀӀӀӀӀ шыкӀӀӀӀӀӀхӀэр зӀрилӀхӀэр щылӀӀӀӀӀм къыгъӀ-лӀӀӀӀӀӀӀ: третейскӀэ хыкумӀу зӀхӀащӀагъӀхӀэм япчӀагъӀэ бӀдӀдӀэ

хъугъӀ, зӀмызгъыныгъӀӀу къӀ-тӀджыхӀӀӀэр ахӀэм зӀрифӀӀӀӀуа-шӀу зӀхӀафӀыштыгъӀӀ, бизнесым ишӀоигъоныгъӀэ къӀуцӀӀӀӀӀӀ ары нахъыбӀӀӀӀӀ лӀубытыплӀэ ашыштыгъӀэр. Мы учреждение-хӀэм ащыщыбӀхӀэр къӀралыгъо компание ыкӀи банк инхӀэм, ахӀэм япхыгъӀэ структурӀхӀэм, коммерциеим епхыгъӀэ нӀмыкӀ организациеихӀэм зӀхӀащӀагъӀхӀу щытыгъӀхӀ. АрышӀ, зӀхӀафӀынхӀэр кӀохӀэ зыхъукӀӀэ ахӀэм яфитыны-гъӀхӀэр, яшӀоигъоныгъӀхӀэр арых анахъ шӀхъаӀӀу къагъӀӀӀӀӀ-щытыгъӀэр. Ащ фӀдӀэ еклӀӀӀӀӀӀ юрипруденциеим зыкӀи епхы-гъӀӀ. А пстӀуми апкӀэ къыкӀыкӀӀэ мы системӀм зӀхъокӀыныгъӀхӀэр фӀшӀыгъӀӀӀӀ игъо къӀӀӀыгъ.

2013-рэ илъӀӀӀӀм Урысыем и ПрезидентӀэу Владимир Пути-ным ФедеральнӀэ ЗӀлукӀӀм фи-гъӀхыгъӀэ ДжӀӀпсалӀӀӀм мы лӀо-фыгъом ыналӀэ щытыридзӀагъ ыкӀи мыкӀӀӀралыгъо арбитражым епхыгъӀэ шапхӀӀӀхӀэр зыпкӀэ игъӀ-уцӀогъӀӀхӀу УФ-м и Правитель-ствӀэ пшӀӀӀӀӀ фишӀыгъ. Ащ къыкӀӀӀӀӀӀӀӀ ыпшӀӀӀӀӀ зы-гугъу къӀӀӀӀыгъӀэ федеральнӀэ хӀӀӀӀӀӀӀӀӀ фашӀыгъӀэ зӀ-хъокӀыныгъӀхӀэр. Мыщ апӀӀӀэ зӀфӀӀхысыжыӀу фӀхъугъӀхӀэр зӀхӀӀӀӀӀӀм пае илъӀӀӀ заулӀэ тешӀӀӀн фае. Ау анахъ шӀхъаӀӀу щытыр третейскӀэ зӀхӀафӀыным цыфхӀӀӀм, предпринимательхӀэм цыхъӀу фашӀырӀэм хӀӀӀӀӀӀ-гъӀӀӀ ары.

Мы шыкӀӀӀӀ республикӀэм зӀ-рӀӀӀӀӀӀӀӀӀ, зӀхъокӀыны-гъӀхӀэм шлуагъӀу къахыштытм къытегушылӀагъ Урысыем и юри-стхэм я Ассоциацие и АдыгӀэ шӀольыр къутамӀэ дӀжӀэ шылӀэ юрист нӀбжыкӀӀхӀэм я Совет итхъаматӀэу ЩыкӀӀэ РаситӀэ. Мыщ фӀдӀэ хыкумым республикӀэм лӀоф щилӀӀӀм зӀрашӀоигъор, ащ шлуагъӀэ къытын зӀрилӀӀӀӀӀӀ лӀӀӀ хъураем хӀӀӀӀӀӀхӀэрӀэм къалауагъ.

**ТХЪАРКӀОХЪО
Адам.**

СурӀӀӀӀ лӀӀӀӀӀ АслӀӀӀӀ тырихыгъ.

ДжӀӀгум изӀхӀӀӀӀ фӀгъӀӀхыгъ

АдыгӀэ джӀӀгур зӀрӀӀӀӀӀӀӀӀ ехылӀӀӀӀ сценарием изӀхӀӀӀӀӀӀӀ шӀӀӀӀӀӀӀхӀэм аухыгъ.

ИкӀыгъӀэ мазэм гуманитар шӀӀ-ныгъӀхӀэм апылӀ республикӀэ ин-ститутым адыгӀӀмӀ джӀӀгур зӀра-шыштыгъӀэм ехылӀагъӀу лӀӀӀ хъураеу шыкӀуагъӀэм хӀӀӀӀӀ-гъӀхӀэм зӀдырагъаштӀу къалогъагъ адыгӀэ джӀӀгум ишӀынкӀӀ лӀӀыӀӀӀу хъушт сценариӀэ зӀхӀӀӀӀӀӀӀ зӀрӀӀӀӀӀ.

Сценариер джы хъазыр. Ар зӀхӀагъӀуцагъ филологии шӀӀӀ-гъӀхӀэмкӀэ докторӀу УнӀрӀӀӀӀ Рае, филологии шӀӀӀгъӀхӀэмкӀэ кан-дидатӀу ХъакъунӀэ ЭлӀзӀ, адыгӀэ

къӀралыгъо университетым иаспи-рантӀу НӀгъырӀӀӀ Казбек. ДжӀ-гур адыгӀэ шӀӀӀ-хабзӀхӀэм атетӀу зышлы зышӀоигъохӀэм ар агъӀе-дӀӀӀ алӀӀӀышт.

Сценарием джӀӀгур зӀрӀӀӀӀ-щытӀу — апӀӀӀ лӀӀӀӀӀӀм къыще-гъӀӀӀӀӀ зӀрӀӀӀӀӀӀ фаеим нӀ-сыжыӀу къышылӀогагъ. ХъатыякӀом ихъохъухӀу мыщ хӀӀхӀэр джӀӀга-кӀохӀэм агъӀефедӀӀӀ алӀӀӀышт.

АдыгӀэ джӀӀгур зӀрӀӀӀӀӀӀӀ фаер зӀкӀӀӀӀ сценарием хӀӀӀӀ-тӀӀӀ: къӀӀӀӀӀӀӀ кӀалӀӀм ыкӀи

пшӀӀӀӀӀм яунӀхӀэм джӀӀгум зыз-рӀӀӀӀагъӀӀхъазырӀӀӀ, ЗАГС-м, мӀӀӀӀӀм зӀрӀӀӀӀӀӀӀӀхӀӀӀӀ, нысӀэр кӀалӀӀм иунӀэ къызӀӀӀӀӀ-зӀрӀӀӀ ыкӀи нӀмыкӀхӀэр. Сценари-ем уукъо мыхъушт шӀӀӀ-хабзӀхӀэр къышылӀогагъӀхӀ.

ТыгъуасӀэ джӀӀгум изӀхӀӀӀӀӀӀ (хъатыякӀохӀэм) гуманитар ушӀӀӀ-хӀэм апылӀ республикӀэ институтым семинар ащыфӀӀӀӀӀӀӀагъӀ. Ащ упчӀӀу къышылӀуцугъӀхӀэм яджӀуап-хӀэр щӀагъотыгъӀхӀ.

(Тикорр.).

СурӀӀӀ «АдыгӀэ макъӀм» ихъарзынӀӀ къы-хӀӀхыгъ.

АР-м и Парламент

Лэжыгыгъэр щыбгъэбэгъоныр къинымы...

Ыпэрапшлэу ежь муниципальнэ образованием ыкй ащ ипсэуплэ кой администрациехэм япашэхэм зэлуклэгъу адашлыгъ. Мэкъумэщ хъызмэтым илофхэм, анахъу бжыхъэсэ лэжыгыгъэм илухыжын зэрэклорэм, ар машом щыухъумэгъэным пэе зэшлэхыгъэ хъугъэхэм, нэмыкллофхэм атегушылагъэх. Блэклыгъэ илъэсхэм ягъэпшагъэмэ, мыгъэ бэклэ нахыбэу губгъохэм машом закъыщиштагъ. Мэшлогъэклосэ къулыкъум къызэритыгъэмклэ, гъогогъуи 10-рэ хъасэхэм машо къащыхъугъ, ащ щыцэу 6-мклэ зэрар къыхыгъ. Мы лофыгъом АР-м и Лышхъэ ыналэ тыридзагъ, ащ епхыгъэ унэшэо гъэнэфагъэхэр къышлыгъэх. Ар зэу Парламентым ипашэхэм зигугъу къашлыгъэхэм ащыц.

Илъэсыр къызиыхагъэм къыщыублагъэу Теуцожь районым зэкълэмкли гъогогъу 25-рэ машо къышыхъугъ, ау губгъом е нэмыклэу мэкъу-мэщым епхыгъэ чыплэм зыкъыщиштагъэу зыпарэкли къыхэклыгъэп. Коц хъасэхэм ащыцхэр къэмыжухагъэхэу нахыпэклэ мэшлогъэклосэ къулыкъум ыгъэунэфыгъагъ, ау ари охътэ клэклым дагъэзыжыгъ. Ахэр зэкълэ Владимир Нарожнэм игуапэу къыхыгъэщыгъэх. Арэу щытми, джыри аложын хъасэхэр къызэрафэнагъэхэм къыкйигъэтхыгъэ, сакъыныгъэ къызхагъэфэнэу, щынэгъончъагъэм лъыплъэнхэу къарилуагъ.

— Шъуичлыгухэр, адрэхэм ягъэпшагъэмэ, нэмыклэу гъэпсыгъэх, лэжыгыгъэ бэгъуагъэ къябгъэтыныр нахъ къин, — къылуагъ Парламентым и Тхьаматэ. — Амалэу ялэмклэ хъалэлэу къышъотэнхэм пэе анахыбэуи къин хэшьолъагъо. Ащ фэдиз клуачлэрэ мылкъушхорэ зыхэлъхагъэ хъугъэр шъуфэсакъызэ лушъухыжын фае. Лэжыгыгъэр клэзыгъэ имылэу игъом илухыжыгъэныр АР-м и Лышхъэ пшэрыл шъхъалэу мы уахътэм къыгъэуцухэрэми ащыц.

Мы муниципальнэ образованием бжыхъасэхэм ялухыжын джыри шаухыгъэп. Район администрацием ипашэу Хъачмамыкьо Азэмакь къызэрилуагъэмклэ, техникэу ящыклагъэр ял, зыгъэ-гужъуагъэхэр ошххэр ары. Ячыгухэм язытет къыдэпллытэмэ, бжыхъасэхэм ялухыжынклэ плалъэхэм адиштэу лъагъэкулатэ. Зэкълэмкли бжыхъэсэ гектар 12797-у ялагъэм щыцэу 11663-р коцым рагъэубытыгъагъ, аложынэу гектар 3000-м ехъу къафэнагъ. Гурытымклэ лъытагъэу, зы гектарым центнер 40 къырахы. Бжыхъэсэ хъэр 1134-рэ хъуштыгъ. Ащ изы гектар, гурытымклэ центнер 40,4-рэ къырахыгъ.

Республикэм имэкъумэщ чыгухэм язытети Владимир Нарожнэм игугъу къышлыгъ. Ахэм лэжыгыгъэшлэу къатыным пэе ищыклэгъэ члыгъэшлэу (гумус)

АР-м и Къэралыгъо Совет – Хасэм и Тхьаматэу Владимир Нарожнэмрэ ащ игуадзэу Шъэо Аскэррэ мы тхьамафэм Теуцожь районым щылагъэх.

хэлъыр нахъ маклэ зэрэхъурэр, ащ гумэклыгъо къызэритыгъэр къыхыгъэщыгъ. Къэралыгъом зэрэщытэу имэкъумэщ чыгухэм ащ фэдэ шыклагъэ ялэ зэрэхъугъэр, УФ-м ихэбзэихъухъэхэм я Совет зэхэсыгъоу илагъэм мы лофыгъор къызэрецилэтыгъагъэр къылотыгъ. Ащ къыпкъырыкълыхъэ, «Плодородием» фэгъэхыгъэ хэбзэгъэуцугъэм ипроект мэкъумэщ политикэмклэ, мылкъу ыкли чыгу зэфыщытыклэхэмклэ Комитетым лоф дишлэнэу зэрэригъэжыагъэм, ащ шыгъэнэфэгъэ-щтхэм, мы лофыр Урысыем и Къыблэ шъолъыр и Парламентхэм я Ассоциацие джырэблагъэ илэгъэ конференциеми къызэрэхалъхъагъагъэм Шъэо Аскэр щигъэгъозагъэх.

Мэз шъолъырэу губгъохэм арытхэм язытет уигъэрэзэнэу зэрэщымытми Парламентым и Тхьаматэ игугъу къышлыгъ. Ахэм ящыклагъэр зэрямышлылагъэм къыхэклыклэ, фэдэу къахыгъэр маклэ, къэзымыхыгъэрэ нахыб.

Псэуплэ койхэм социальнэ лофыгъоу ялэхэр япашэхэм къыралотыкыгъ. «Къоджэ псэуплэхэм хэхъоныгъэ ашлыныр» зыфиорэ программэм нахыбэу хэлажэхэмэ лэпылэгъушхо зэрафэхъуштым, гумэклыгъоу зигугъу къашлыхэрэр дэгъэ-зыжыгъэнхэмклэ шлуагъэ къызэрихыштым Шъэо Аскэр къыкйигъэтхыгъ.

Нахыпэклэ къызэрэтилуагъэу, лэжыгыгъэм илухыжыныклэ ыгъэ-охъунхэу ошххэр мы районым щылагъэх, ау гъэтхасэхэм шлуагъэ къафэзыжын фэдиз къафе-

щыгъэп. Адрэхэм афэдэу мы муниципальнэ образованием итыгъэгъази, инатрыфи язытет уигъэрэзэнэу пэчыжь. Пстэумкли гъэтхасэхэр гектар 12013-рэ мэхъух. Ащ щыцэу 2798-р лэжыгыгъэ чылапхъэ ашлышт натрыфым рагъэубытыгъ, тыгъэгъазэр гектар 6544-мэ атырапхъагъ. Мэкъу-мэщымклэ район Гъэлорышлэплэм ипашэу Хъэдэгъэллэ Мэдждэ къызэрилуагъэмклэ, ащ ызыныкьо нахыбэм лэжыгыгъэ къытынэу ушыгугъыжыным лофыр тетэп.

Нэужым ащ фэдэ натрыф хъасэхэм ащыц Парламентым

ипашэхэр клуагъэх. Ар ПАО-у «Племзавод им. Чапаева» зыфиорэм инатрыф. Пстэумкли гектар 700 фэдиз хъурэм, огъум ыпкъ къыкыклэ, хэхъуагъэп, шхъэхэр къыгоклагъэхэп. Хъасэр зэрэкъабзэм, ищыклэгъэ пстэури бысымым зэрэришлылагъэр нафэу зэрэщытым Владимир Нарожнэм ыналэ тыридзагъ. Ау сыд фэдиз рашылагъэми, огъум ыгъэклодыгъ.

Ащ ыуж Къэралыгъо Советым – Хасэм и депутатэу Хъабэхъу Юрэ зиучредителэу, предпринимателэу Гъонэжыкьо Аслъан зипэцэ хъызмэтшлэплэм

щылагъэх. Ар былымхъуныр ары зыфэгъэзагъэр. Мы уахътэм былымшхыи 160-рэ, мэл 790-рэ щалыгъ. Унэгъо фермэ зыгъэ-псымэ зышлоигъохэм къэралыгъо лэпылэгъоу грантхэр ятыгъэнхэм фэгъэхыгъэ федеральнэ программэм хэлажэхэи, сомэ миллиони 9,6-рэ къаратыгъэу лы ыкли цэ бэу къэзытырэ чэм лъэпкхэр члагъэуцонхэу къа-кырышхо ашлы. Былымшхыи 200 щалыгыным ар телъытагъ.

Хэтэрыклэхэр къызсагъэклы-хэрэ фэбаплэхэр, тхъачэтхэр зыщалыгъэх фермэ ыкли осетрэ пцэжые лъэпкыгъэр зыщыхъурэ хъызмэтшлэплэ зыхахъэхэрэ мэкъумэщ комплексшхоу «Богус-Агро» зыфиорэр Парламентым и депутатэу Бэгъушъэ Адамэрэ ащ ышэу Алырэ зэдырай. Владимир Нарожнэмрэ Шъэо Аскэррэ пцэжые хъуплэр зэрагъэлъэгъугъ.

Бэгъушъэ Алыр зэрэщигъэгъозагъэхэмклэ, 2014-рэ илъэсыр ары хъуплэр загъэпсыгъэр. Нахыпэклэ мэкъумэщ псэуалъэ-щтыгъэу, ау абгынэжыгыагъэр зэтырагъэуцожыгъэу, пцэжые ащ шахъу. Осетрэ щыр мин 35-рэ ащэфи рагъэжыгъагъ, джы, иными цыклуми, пстэумкли мини 100-м нэсэу алыгъ. Фэбаплэхэр зы гектар мэхъух, нахыбэу къащагъэклырэр нэшэбэгъу, фермэм зы илъэсым тхъачэт мини 10-м ехъу шахъу.

Парламентым ипашэхэм хъызмэтшлэплэу зыдэщылагъэхэр нэмыклэхэмклэ щысэтэхыплэу зэрэщытхэр къыхагъэщыгъ, ялофшлагъэ фэдэу къафыхынэу, заушъомбгъунэу афэлъэлуагъэх.

Мы мафэм ыпэклэ ошххэр щылагъэхэу, районым лэжыгыгъэм илухыжын щызэпагъэуагъ. Ащ фэшл коц хъасэхэм ахэхъанхэу хъугъэп, ау лэжыгыгъэр зытырахыжыгъэхэм ащыцхэм Парламентым ипашэхэр ащылагъэх, бжыхъэм чыгур зэрэфагъэхъа-зырырэр зэрагъэлъэгъугъ.

ХЪУТ Нэфсэт.

Зэкълэмкли бжыхъэсэ гектар 12797-у ялагъэм щыцэу 11663-р коцым рагъэубытыгъагъ, аложынэу гектар 3000-м ехъу къафэнагъ.

Хыныгъу-2019-рэ

Аужырэ гектархэр къалоужьых

Теуцожь районым мыгъэ фэдиз бжыхасэ (гектар 12797-рэ) щашлэуи, щылуахыжьэуи мы аужырэ ильэс зыбгъупшы-ми, ащ ыпэкӀи кыхэкӀыгъэп.

Ащ фэшыхъат гъэрэкӀо бжыхъэ лэжыгъэу районым щылуахыжьыгъэр гектар 9652-рэ нахъ зэрэмыхъуштыгъэр. Ар къадэ-хъунэу кызыхэкӀыгъэри къэтӀон.

Тапэрэ ильэсхэм Краснодар пылыгъыплэм тыральхъэзэ, зернэ лэжыгъэ къэбгъэкӀыжьын умылӀэкӀыштэу аӀозэ жьокӀупӀэ гектар мин 26-м ехъу зэрылгыгъэ районым коц гектар мини 4-м нахыбэ шамылӀэжьэуи уахътэ кыхэкӀыгъагъ. А лъэхъаным натрыф щалхыжьы-хэщтыгъэп.

Ащ гъунэ фэзышын зылӀэ-кыгъагъэр район гупчэр Пэнэ-жыкыуае къахыжьы, ащ Хъут Теуцожь пацэ зыфашыр ары. Ащ ыуж гектар мин зытфых фэдиэмэ чыгыжхэр, кондэ пырыпыцхэр къарыкӀэжьыгъэу, зэхэкӀыхъагъэу щытыгъ. Ильэс зэкӀэлъыкӀохэм непэ районым ипацэу ХъачмамыкӀо Азэматрэ ащ игуадзэу, мэкъу-мэщымкӀэ гъэлорышлӀэм ипацэу ХъэдэгъэлӀэ Мэджидэ. — Мы лъэхъаным амалэу чыгулӀэжхэм ялэр зэкӀэ зэрэхылагъэр коц гектар 11663-у тилэм (гъэрэкӀо тилагъэм гектар 3024-кӀэ нахыб) икӀэӀожьын гъэлсынкӀэгъэныр ары. Лу-хыжьыгъахэр гектар минипшӀ фэдиз. Хъэм гектар тельытэу центнер 40,4-рэ кытхыжьыгъ, коцым гектар пӀпчэ центнер 41-рэ фэдиз къетэгъэты. А пчъагъэр гъэрэкӀо лофшлагъэу тилагъэм, мыбэ дэдэми, шокӀы. Джыри тэгугъэ нахъ хъэсэ дэгъоу тызчыгушлукӀыхэрэм тазы-нэсыкӀэ гектар пӀпчэ кытхы-рэм кыхэкӀхъонэу. ЗэпстэумкӀи хъэми коцыми тонн мин 40 фэдиз хъамбархэм арагъэолӀэ-жыгъах.

Мыгъэ фэдэу хыныгъошхори кыхъэ-лыхъэ зырамыгъэшлэуи, игъом, дэгъоу зэшлуахэуи хъугъэп. Бэмышлэу фежыагъэхэу тӀозэ, лофшлӀэнхэр гъунэм фа-фыгъэх. МыщкӀэ зишлуагъэ къэ-кӀуагъэр районым ипацэу Хъач-мамыкӀо Азэмат хыныгъошхор зерифэшьуашэу зэхэщэгъэным, гъэлсынкӀэгъэным, машом щы-ухъумэгъэным афэгъэхыгъэ унашъоу кыдыгъэкӀыгъэр агъэ-цакӀэзэ механизаторхэм, спе-циалистхэм лоф зэрашлӀэрэр ары.

Гектар минипшӀ луахыжьыгъах

Ауштэу зэдэлуужхэзэ зэрэ-зэдэлажхэрэм ишлуагъэкӀэ бэдззогъум и 9-м ехъулӀэу бжыхъэсэ гектар 12797-у ялэм щыцэу гектар минипшӀ фэдиз районым илахъэхэлъ хъызмэт-шлӀлӀэхэм, фермерхэм къало-ужыгъах.

— Хъэ гектар 1134-у ыкӀи рапс гектар 1219-у тилагъэхэр бэшлагъэу лутхыжьыгъэх, — кытфелуатэ районым мэкъу-мэщымкӀэ игъэлорышлӀлӀэ ипа-цэу ХъэдэгъэлӀэ Мэджидэ. — Мы лъэхъаным амалэу чы-гулӀэжхэм ялэр зэкӀэ зэрэхыла-гъэр коц гектар 11663-у тилэм (гъэрэкӀо тилагъэм гектар 3024-кӀэ нахыб) икӀэӀожьын гъэлсынкӀэгъэныр ары. Лу-хыжьыгъахэр гектар минипшӀ фэдиз. Хъэм гектар тельытэу центнер 40,4-рэ кытхыжьыгъ, коцым гектар пӀпчэ центнер 41-рэ фэдиз къетэгъэты. А пчъагъэр гъэрэкӀо лофшлагъэу тилагъэм, мыбэ дэдэми, шокӀы. Джыри тэгугъэ нахъ хъэсэ дэгъоу тызчыгушлукӀыхэрэм тазы-нэсыкӀэ гектар пӀпчэ кытхы-рэм кыхэкӀхъонэу. ЗэпстэумкӀи хъэми коцыми тонн мин 40 фэдиз хъамбархэм арагъэолӀэ-жыгъах.

КОРР.: Пэрытхэм, лэжыгъэ-гъэшхо къэзыхыжьыхэрэм, бжыхъэ лэжыгъэхэр лузы-хыжьыгъахэхэм ягугъу кыт-фэшлыба.

Хъ. М.: Хыныгъошхор зыухы-гъэу, лэжыгъэ дэгъуи къэзы-хыжьыгъэу тилэр макӀлӀп. Илахъ-эхэлъ хъызмэтшлӀлӀэхэмкӀэ апэу коцыр лузыхыжьыгъэу,

зищытхъу логъэн фаехэм ащыц кыутырэу Петровым дэт хъыз-мэтшлӀлӀэу «Шанс» зыфилорэр. Ащ ипацэр Уджыхъу Юр. Коцэу илагъэр гектар 270-рэ. Гектар пӀпчэ центнер 49-рэ кыра-гъэтыгъ. Ар гурытымкӀэ райо-ным кыышахыжьырэм цент-нери 10-кӀэ нахыб. Зэпстэум-кӀи коц тонн 1323-рэ яхъам-бархэм ащэгъэтӀылыжьыгъ.

Кушъу Рэмэзанэ зипӀэцэ фирмэу «Синдика-Агрор» (Джэ-джэхъаблэ дэт) ЛыӀлӀлӀэ Иб-рахымэ зэхичӀгъэ хъызмэт-шлӀлӀэу «Бел-Агро» зыфилорэ Шытхъэлэ районымкӀэ Ново-алексеевкэм дэтым хэхъэ. Красногвардейскэ, Джэджэ районхэми чыгухэр асчалӀэжых.

«Синдика-Агром» хъэ гек-тар 443-р апэу игъом луихы-жьыгъ, центнер 41,5-рэ гектар пӀпчэ кыырихыжьыгъ, хъэ тонн 1836-м ехъу агъэтӀылыгъ. Коц гектар 1044-у ашлӀгъагъэри агъэбэгъуагъ, къалоужыгъ гек-тар 850-рэ, гектар тельытэу центнер 46-м ехъу къахыжьы, тонн минипшӀ фэдиз гъэтӀы-лыпӀлӀэхэм ачлалъхъажыгъ.

Бэдззогъум и 9-м ехъулӀэу бжыхъэсэ гектар 12797-у ялэм щыцэу гектар минипшӀ фэдиз районым илахъэхэлъ хъызмэтшлӀлӀэхэм, фермер-хэм къалоужыгъах.

— Джащ фэдэу якоц хъасэ-хэр луахыжьыгъахэх ООО-хэу «Агро-Югым», «Агромерым», СПК-у «Хъатикъуаем», — икӀэ-лотэнхэм къахэгъахы Мэджидэ. — Илахъэхэлъ хъызмэтшлӀ-лӀэхэмкӀэ анахъ коцыбэ лу-зыхыжьыгъэу щытыр (гектар 3204-рэ) Пэнэжыкыуае щы-зэхэщэгъэ хъызмэтшлӀлӀэу «Адыгейское» зыфилорэр ары. Иагроном шъхъалэр Пшыдатэ-кыо Альберт, кӀэлэ чан, илоф-шлӀн хэшлыкӀышхо фырил. АлъэкӀ къагъанэрэп, гектар минитӀум ехъу луахыжьыгъах. Ащ мафэ къэс гектаришъэ зытӀуц кы-хэхъо. Хъамэм коц тонн ми-нибл фэдиз кытхэхэгъах.

— Мафэ къэс, — ипсалъэ лъегъэкӀуатэ ХъэдэгъалӀэм, — комбайнэ 32-мэ къэуцу ямы-лэу механизаторхэм лоф ара-гъашлӀ, уарзэр зэхаупкӀатэзэ коц гектар 600 — 700-р къа-ложы, лофшлӀгъу мэфэ зычы-плӀыкӀэ коцым илухыжьын ты-хынэу ары. Комбайнэхэр зэ-рыкӀыжьыгъэ хыпкхэми тэдэ-

лажэ. Гектар миниц фэдиэмэ ячӀышхъашъохэр диск онтэ-гъухэмкӀэ зэхаупкӀэтагъ, гектар 306-рэ полупарэу къалэтыгъ.

— Хыныгъошхор мыгъэ зэ-шлохыгъэ зэрэхъурэм тифер-мерхэми ялахышлу хэлъ, — кытылуагъ нэужым ахэм райо-нымкӀэ япацэу Блэгъожь Налбый. — Районым щашлӀгъэу коц гектар 11663-м щыцэу илахъэхэлъ хъызмэтшлӀлӀэхэм луахыжьыгъэу щытыр 6131-рэ,

фермерэу Пэнэшъу Мурат илоф-шлӀгъухэм. Коц гектар 1456-у ялагъэм игектар пӀпчэ центнер 45-рэ кырагъэтыгъ. Аскъэлае-кӀэ Хъаджэлдый Аскэри икоц гектар пӀпчэ гурытымкӀэ цент-нер 45-рэ кыырихыгъ. Тызэрэ-гугъэрэмкӀэ, чылопсым изытет тимыгъэохъумэ, коцым икӀэӀо-жын мэфэ лофшлӀгъу зытӀуц нахыбэ едгъэкъудыижьыштӀп.

Тэри мы тхыгъэр къэдгъэ-хъазыры зэхъум районым апэу фермер хъызмэтшлӀлӀэ щызэ-хэзыщэгъагъэу, лофшлӀлошхо-щтыгъэу, зищытхъу бэрэ тло-щтыгъэ Шъхъэлэхъо Мэдинэ (щыӀэжъэп, Алахыым джэнэтыр кыырет) непэ илоф лъызыгъэ-кӀотэрэ ыкӀо нахыкӀэу Бис-лъан зылудгъэкӀагъ. Кызэ-рэтфилотагъэмкӀэ, коц гектар 260-у илагъэр апэу луихыжьыгъ. Гектар тельытэу центнер 40-м шокӀлэу кыырихыгъ. Уарзэр ыуп-кӀатэзэ хитэкъоужыгъ. Нэужым хыпкхыым ичӀышхъашъо диск онтэгъухэмкӀэ зэхипкӀэтэжыгъ.

Шъхъэлэхъо Бислъан ятэ псаузэ фищэфыгъагъэу ком-байнэу «Лавердам» фэдэ иӀ. АщкӀэ ильэс къэс ежхэм ябжы-хъасэхэм анэмыкӀлэу, зэкӀэ фае-хэм лэжыгъэр афылуиыхыжьы-зэ республикэ зэнэкъокъухэм апэрэ чыплӀэр ащиубытэу кы-зэрэхэкӀыгъэми тычыгъуазэ-ти, ащкӀэ ыгъахъэхэрэми та-кӀэупчӀагъ.

— Сэ сикоц хъасэ апэу лусхыжьыгъ. Тичылэ фермер-хэу Шъхъэлэхъо Хъазрети, Уджыхъу Бориси, нэмыкӀхэми лоф афэсшлагъ. Аскъэлай сы-щылагъ. Мы лъэхъаным Пшы-кыйхъаблэ сыкӀуагъэу Хъакъуй Рэщидэрэ Гьомлэшк Алырэ якоц хъасэхэр къафэсэӀожы. ЗэпстэумкӀи гектар 500-м ехъу лусхыжьыгъах. Хыныгъошхор ыкӀэм фэкӀуагъ, аужырэ гек-тархэр къалоужых.

НЭХЭЕ Рэмэзан.

Тигъэзет иныбджэгъу полковникыр

Аскъэлае икълэ пгъуэу Теуцожь межрайон регистрационнэ, ушэтын отделением ипашэу, полицием иполковникэу, тигъэзет иныбджэгъу, зыщыпсэурэ, зыщылэжьэрэ районим имызакъоу, чыплагъэхэми дэгъоу ащызэльашэрэ Гьуклэлэ Теуцожь ары мы тхыгъэр зыфэгъэхыгъэр.

Шэн-хабзэр унагъом кыщыжэ

Шуклэ, дахэклэ игугъу зыкълэу ипшээрлэхэр щытху хэлъу зэригъэцаклэхэр, цыфыбэ дэдэу кьеуалэхэрэм адыгэгъэ дахэ хэлъу зэрадэгущы-лэрэр, лэпылэгъу зэрафэхурэр ары.

Хэбзэ шэпхэз гъэнэфагъэхэр укъуагъэ мыхъоу ауштэу упсэу-ныр зэкълэми афызэшлэкырэр. Ауми, «икылгъо зымылэ щылэп» алош, Теуцожь унагъоу зыщып-лугъэм зэрэцагъэсагъэм тетэу лэдэб хэлъу ахэр зэшлуиыхнэ, лэфхэм хэкълэплэ кыфигъотын елъэкы.

Теуцожь ятэу Аслъанбэч шыпкыгъэ зилэу, ило лугъэу, ишлэ шлагъэу Аскъэлае дэсыгъэ-хэм ащыщ. Лытэныгъэшхо фашыштыгъ, кладовщыкыгъ, хьамэм шылажъэщтыгъ, щэчакло-щтыгъ, зыфагъазэрэр елопаллэ имылэу ыгъэцаклэщтыгъ.

Ишхъэгъусагъэр Пэнэжыкыуаеклэ Хьутмэ япхъоу Шамсэт лэжьэкло-псэокло унагъо кыкыл-гъэу щытыгъ. Зэшхъэгъусэхэр зэфэдэхэу зэрихьыллагъэхэти, колхозым щысэтэхыплэу зэрэ-щылажъэхэрэм даклоуи унэгъо дахи зэдашлэн алъэкылгъ. Шамсэт тутынлэжь бригадэм изве-ньюищтыгъ, икълэлэхэр зыди-щэхэзэ, кызыдыригъалэхэзэ лэфшлэныр шлу алыгъоу ыплугъэх. Щэлэфэклэ «Адыгэ макъэр» кы-ритхыкылгъ, еджагъ, иунагъо исмэ шлу аригъэлъэгъу.

Аслъанбэчрэ Шамсэтрэ лфы-гъитф зэдагъотыгъ, дахэу аплу-гъэх, дэгъоуи рагъэджагъэх — Мэлайчэт, Сар, Рим, Мухьдин, Теуцожь. Зэкълэми унэгъо дахэ-хэр ашлагъэх, мэлажъэх, янэ-ятэ-хэу щымылэжьхэм (Алахьым джэнэтыр кьарет) ялгъагъо агъэ-клэрэклэзэ рэклох, хьупхъэу мэ-лажъэх, мэлсэх. Ащ фэшыхъат мы тхыгъэр зэхьыллэгъэ Гьуклэлэ Теуцожь ищылэклэ-псэуклэ.

Ищылэныгъэ гъогу

Теуцожь 1951-рэ илъэсым Аскъэлае кыщыхыгъ. Къоджэ гурыт еджаплэр кызыеухым, Волгоград дзэ кыулыкъур щы-хыгъ, МВД-м идзэкълэу. Ащ кызыекылжыым милицием хэ-хьагъ. Конвой кыулыкъум хэтыгъ, гъогу патрулэу илъэсибгъу фэ-дизрэ лэф ышлагъ. Нэужым ГАИ-м административнэ лэфхэм-клэ инспекторэу щытыгъ. Хьуп-хъэу, чанэу зипшээрлэхэр зыгъэцклэрэ Теуцожь нэужым район Къэралыгъо автоинспек-цием пацэ фашылгъ. 2009-рэ илъэсым кыщыгъэжыагъэу Теу-цожь МРЭО-м итхьамат. лэф ышлэзэ апэ Мыекыуапэ дэтыгъэ автодорожнэ техникумым заоч-

нэу щеджагъ. Нэужым Москов-скэ социальнэ къэралыгъо университетым иорфак кы-ухыжыгъ.

Корр.: Дзэм кыулыкъу зэрэ-щыпхыгъэри хэт зыхыкълэ, милициемрэ полициемрэ лэф зэрэщыплэрэр илъэс 40 фэдиз хыгъэ. Апэрэ званиер сыд фэдагъа, сыдым унэсыгъа?

Гьу. Т. Шапхэм тетэу, апэ сисержантыгъ, етланэ старшина сыхыгъ. Офицер званиер млад-ший лейтенанткэлэ езгъэжыгъагъ, 2017-рэ илъэсым полицием иполковник сыхыгъ.

Корр.: Тыпфэгъушлэзэ тыпфэ-лалэ уищытхъоу алорэм хэхъо-нэу. Адэ, лэфшлэныр зеогъэ-жыаклэм лэпылэгъу, упчлэжыгъу кыпфэхыгъэхэр, гъогу лэагъо дахэу кьэпкълугъэм утэзыгъэхьа-гъэхэр угу кьэкълэжыхьа?

Гьу. Т. Шлу кыпфэзышлагъэ-хэр зыщыгъупшэхэрэм сащыщэп, сыгу илхыкы апэрэ мафэхэр. Тыклэлагъ, зыщедгъэжыщтыр тшлэщтыгъэп. А лэхъаным рай-он гупчэр Тэхьутэмыкыуае шы-лагъ. Ащ ыуж Адыгэкълэ, етланэ

Краснодари, нэмыкълэ чыплэхэми кьарыкыл-хэрэри, — ело Теу-цожь. — Сызипэцэ коллективым ипшээр-ылъ шхьалэр ав-томашинэхэр регистра-ция шыгъэнхэр ыкли автоеджэплэ 11-мэ ачлэххэм экзаменхэр алыхыгъэныр ары. А лэфшлэныр Адыгэкълэ щытэгъэцаклэх. Ащ нэ-мыкълэу тифилиалэу Тэхьутэмыкыуае дэтым автомашинэхэр учетым цыхагъэуцох.

Нафэ кызыэрэтфэхь-гъэмклэ, автоеджэплэ 11-у Теуцожь зигугъу кытфилыгъэхэм ащы-щэу 8-р унэ еджаплэх, адыри-щыр ДОСААФ-м иеджаплэхэу Адыгэкълэ, Тэхьутэмыкыуае, Пэнэжыкыуае адэтхэр арых. Ахэм ащырагъэджагъэхэр график гъэнэфагъэм тетэу МРЭО-м кьафашэхэш, экзаменхэр аща-лахыкы.

— Тилофшлэн амалхэри дэ-

гъу районхэми кьарэкълых. Зэ-клэхэри мэгулэх, фэбэшху, хым ежыагъэхэри, санаториём нэ-сынхэ фаехэри ахэтых. Экза-менхэр зытынхэу кытфашэхэрэ-ри кьазыхэхьахьэкълэ, мафэ кьэс лэфышху тызхэтэр.

Джа зэпстэумэ тилофшлэхэр нэгъушлэу апэгъокълых, цыфхэм

кыратыгъэх «За отличие в службе» зыфилорэ медалэу ятлонэрэ степень зилэр, бгъэ-халхьэхэу «Отличник милиции» ыкли «За верность долгу», щыт-ху тхылы 15-м кьэхьу.

Лэпсэ пыт

Гьуклэлэ Теуцожь шхьэгъусэ фэхьугъэр Краснодарскэ псылы-кыплэр ашлы зэхьум кьагъэко-щыгъэ къоджэ шлагъоштыгъэу Едэпсыкьоешхом щыщэу, Нэхай-мэ япхъоу Разыет. Мэкъумэ-щылэ унагъо шаплугъэ пшэшъэ-жыер ишхьэгъусэ дыригъаштэ-зэ псэугъэ, лэжыагъэ, илъэсы-бэрэ Сбербанкым икьутамэу Пэнэжыкыуае дэтым ипэцагъ.

Нэбгыритлэу лэфыгъитлоу зэдагъотыгъэр дахэу зэдаплугъэх, дэгъоуи рагъэджагъэх, тлэми Пшызэ мэкъумэщ институтыр кьаухыгъ. Заремэ унагъо ихьа-гъэу Инэм щэпсэу, ащ ичыллэ кой иадминистрация щэлажэ. Азэмат полицием икапитан, Красногвардейскэ районим кьэралыгъо автоинспекторэу лэф щешлэ.

«Адыгэ макъэр» ягъогогъу

— Лэпкы гъэзетыр тиунэ илъэу слэгъу зэхьум сыщылугъ, седжэшхыщтыгъэп, — ело Теу-цожь, — тьянэ тхьамыкълэр ту-тынлэжь бэлахыгъ. Тлэкълэу зы-кызытэлэтым, тэри тыздыри-гъалэщтыгъ, тугъыныр тыблэщтыгъ, кытилорэр тшлэщтыгъ. Тыкы-зэрэкложэу почтальоным адыгэ гъэзетыр кыхыгъэмэ зэригъа-шлэщтыгъ. Ащ нахэ икълэсэ гъэзет щылагъэп. Зыпари хымынэу кыхьагъэхэм яджэщтыгъ, анахы-гу ыхыгъэхэр шхьафэу ыгъэ-тыллыщтыгъ, етлани пчъагъэрэ клиджыкылжыщтыгъ. Идунай ехьожыфэ джары зэрэщыты-гъэр. Ар кытымытхыкълэу, тиунэ кымыхьэу илъэс кыхыгъэкълэ-гъэп. Тэри ащ тыригъэсагъэу игъогу тырэкло, кытэтхыкълэ, тикласэу теджэ.

Ауштэу зэрэщытым тэри ты-щыгуау. Джыри Гьуклэлэ Теу-цожь ГАИ-м ипэцагъ гъэзет клэгъэтхэгъур кьэсэу, тызежыкълэ, ащ дэжэ тыкълэщтыгъ, ыкли тэкло. Сыдигъуи нэгъушлэу кытпэгъокълэ, илофшлэгъухэм кызыэрэраригъэ-тхыкълэрым имызакъоу, иныбджэ-гъухэу, ишэогухэу, илахылхэу, ветеранэу кьалэхэм, къоджэ зэфэшхьафхэм адэххэм шлу-хьафтын фэдэу адыгэ гъэзетыр кьафыретхыкълэ, лэшэу тегъэ-разэ, тхьаегъэлсэу.

Псауныгъэ илэу, иунагъо дат-хъэу, шуклэ, дахэкълэ ягугъу аригъэшлэу илъэсыбэрэ псэунэу фэтэлэ.

НЭХЭЕ Рэмззан.

Пэнэжыкыуае кьахыжыгъ. Милицием иотдел ипэцагъэхэу лэф зыдэсшлагъэхэр Мамыекъо Ким, Лыхьэтыкълэ Аскэр, Ситкин Хьэсан, лэфшлэклэшлэу тыфигъа-сэщтыгъ милицием иучастковэ инспекторхэм япэцагъэу Мамый Кимэ. Пасэу идунае ыхьожыгъ, Тхьэм джэнэтыр кырет. Едыдж Пшымафи кытфэдэгъугъ, тшы-гъупшэрэп.

Ялофшлагъэхэр

— Сызипэцэ Теуцожь МРЭО-м кьегъэгъунэх Адыгэ-кълэ, Теуцожь ыкли Тэхьутэ-мыкыое районхэр. Мы лэхъа-ным Псыфабэри кытапхыгъэу. Кытфэклох Северскэ районим,

гъух. Автомашинэхэмкли, ком-пьютерхэмкли, нэмыкълэхэмкли тызэтегъэлсыхьагъ, — икьэ-лотэнхэм кьахегъахьо Теуцожь. — Тиуни олэзгъу, хьоо-пшау, гулэтыпл, нэфын. Тицагуи зэтэ-гъэлсыхьагъ. Ащклэ республикэ ГАИ-м ипашэу Александр Курпас тызщигыаклэрэ щылэп, лэшэу тыфэраз.

Тэри тлэкълэ кьэдгъанэрэп. Тиколлектив инэп, нэбгырий тызэрэхурэр. Мы лэхъаным цыфхэм автомашинэхэр бэу ащэфых, ащэжы, зым адырэм тыретхэжы, тыгъон лэфри кызы-хэхьажыкълэ, бэ узфэсакыинэу хьурэр. Автомашинэр тыди учетым щыхэбгъэуцон уфит хьугъэш, Краснодар, тигъунэ-

яфэлэ-фашлэхэр афагъэцаклэх, кытфэразэхэу агъэкълэжыкы. Апэу зигугъу кьэсшлыщтыр кьэ-ралыгъо автоинспекторэу, ком-пьютерымклэ экзаменхэр алы-зыхэу, регистрация лэфыми фэгъэзагъэу Шэуджэн Аслъан. Ащ игъус, илэпылэгъу Лыхьэты-кълэ Руслъан, Удыклэко Руслъани ищытху нэмыкълэ алорэп. Ахэм мафэ кьэс нэбгыришъэ фэдиз яфэлэ-фашлэхэр афагъэцаклэ.

Гьуклэлэ Теуцожь илъэс зэкълэ-лыкълэхэм ыгурэ ыпсэрэ етыгъэу лэф зэришлэрэм ифэшшошэ уасэ кьэралыгъом кыфилышылгъ. Уры-сыем и МВД иминистрэу В. Колокольцевым кыфигъэшшо-шагъ медалэу «За доблесть в службе» зыфилорэр. Ащ ыпэкълэ

УПСАУНЭУ УФАЕМЭ

УЦ ДЫДЖЫР

Мы цлэр зилэ къэкырэ лэзэгъу уцыр бэшлагъэ адыгэхэм зашлэрэр, тиклэлэцлыклогъом бэрэ зэрагъэфедэщтыгъэри тинэрылъэгъугъ. Сабым ыклоц! узыгъэмэ ары нахьыбэрэмклэ ар кызаштэщтыгъэр.

Народнэ медицинэм мы уцыр узыбэхэмклэ лэзэгъоу елъытэ. Уц дыджыр («полынь горькая» зыфалорэр) бэдзэогъу-шышхъэу мазэхэм мэкъэгъагъэ, лоньгъо-чъэпыогъу мазэхэм клэхэм ягъо мэхъу.

Шэныгъэлэжхэм зэрагъэунэ-фыгъэмклэ, ащ итхьалэхэм, игуаклэхэм ашхьапэхэм эфирнэ дагъэр, дубильнэ веществохэр, нэмыкыбэхэри ахэлых. Народнэ медицинэм ар егъэфедэ нэгъум икислотность маклэмэ, шлур мэхуымэ, зэз цэрэбым елэзэгъэнымклэ.

*** ШЪУФЭСАКЪ, ШЫНАГЪО!**
Уц дыджыр бэу ыкли зэпытэу охътабэрэ бгъэфедэ хъуцтэп. Ар бэ зыхъуклэ, щэнаут мэхъу, лыпцэхэм фэц къахахъэу ригъэжъэн ылъэкышцт, ары паклошъ, психическэ зэхьокыныгъэхэри цыфым илэ хъунхэкли шынагъо.

ІЗЭКІЭ АМАЛЭУ ИІЭХЭР

Къамцлыч зытетхэм

Уц дыдж грамм 200-р жгъгъэу уупклэтэнышъ, псыжъо стэчан клэпклэщт ыкли такык 20-рэ мэшлэ маклэм тебгъэтышцт.

Ууцухъанышъ ар фабэу сыхьатитлурэ шыбгъэтышцт. Зыузыжыхэрэм ыуж мафэ къэс зытло-зыщэ ар къамцлычым щыпфээ пшышцт.

Температурэр дэклогъэмэ, пльыр-стыр уз уилэмэ

Уц дыдж гъэушкьоигъэ грамм 20-м аркъ литрэныкыо клэпклэнышъ, чэщ-зымафэм нахь мымаклэу шыбгъэтышцт (нахьыбэрэ шыбгъэтымэ нахьышлэ). Нэбгырэ пэпчэ ежъ кыыхихын фае ришъуштыр зыфэдиштыр: стэчан-ныкыом щегъэжъагъэу стэчаным изым нэсэу (тлэкы-тлэкыоу,

щэешъогъу пшызэ) учыежыны-ным ыпэклэ уешъошцт.

Нэгъуэтэныр (гастритыр), дэу шхэхэрэм

Мы уцым шыщ шайджэмышхышхъэм (гъэушкьоигъэу) псыжъо стэчанитлы клэпклэнышъ, такык 30-м шыбгъэтышцт. Узыжынышъ, ушхэнклэ сыхьатныкыо илэу стэчаным ызыпланэ

фэдиш кыыхэпхызэ мафэм щэгъогъоу уешъошцт.

Марко зилэхэм

Уц дыдж кыичыгъаклэр бгъэушъэбынышъ, псыр кыкклэп-

фышцт. Ащ шыщэу джэмышхым изым пчэдыжыым уешъошцт зыпари умышхызэ.

Гриппыр

Мы лэзэгъу уц гъэгъугъэ, гъэушъэбыгъэм шыщэу джэмышхым изым псыжъо стэчан клэпклэнышъ, къэжъорэ псым ыкылу ышхъэ плуагъэу такык 15-рэ тебгъэтышцт («водяная баня» зыфалорэр). Бгъэушъэбынышъ, узыжынышъ, ушхэнклэ сыхьатныкыо шыщэу стэчаным ызышанэ мафэм щэгъогъоу уешъошцт пшышцт, шъоу тлэкы халпхъэзэ.

Лъыр маклэмэ

Уц дыджым итхьалэхэм къа-клэфыгъэ псы джэмышхышхъэм мафэ къэс щэгъогъоу уешъошцт пшышцт, лъыр нахь ыгъэбаишцт.

Мы лэзэгъу уцэу жъоныгъоклэ мазэм къаугъоигъэм шыщ гъэушкьоигъэр миллилитри 150-рэ

зэрыфэрэ хьакъу-шыкыум изы пшынышъ, ащ аркъ клэпклэщт. Унэм ар тхьамэфиштыр (чыплэ мэзахэм) ибгъэтышцт. Шайджэмышхым из псым ащ шыщ гъоткыуитлы е зы хэбгъатклогъэ

мафэ къэс зэ уешъошцт. Тхьамэ-фиштыр арэушцэу пшынышъ, тхьамэфитлыккэ зэпыбгъэушцт. Етлани арэушцэу тхьамэфиштыр уешъошцт.

Псауныгъэ Тхьэм кышъуэт!

Нарэхэр

Ревматизмэ зилэ симэджитлүмэ массажистхэр аклэрытхэу альакъохэр алотых, массаж афашы. Зыр лъэшэу агъэтхьа-усыхэ, мэщэлу, мэгырзы. Ятлонэрэм кырашлэрэр лъэшэу игуапэу рэхьатэу шыль.

— Сыдэушцэу ащ фэдиштыр пцэлагъа, лъакъоу узырэм рашлэн къагъэнагъэп, сыгу къэуцун сшлэштыгъ, — ело зым.

— Ащ фэдиш сиделагъэп сэ узырэ лъакъор ястынышъ, рызгъэджэгунхэу, — иджэуап клэкы адырэм.

Операцие ашлынэу столым тырагъэгъолхьа-гъэр ыгъэрэхьаты шлоигъоу врачым ащ релю:

— Умыгумэкл ащ фэдишэу.

— Сымыгумэклын сплъэкына, апэрэу непэ операцие сашы?!

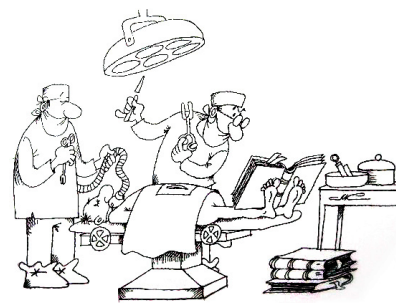
— Сэри апэрэ операцие зэрэсшырэр, ау ащ фэдишэу сызэрэмы-гумэклэрэр олъэгъуба?!

— Уигумэклэ зыгорэм зыфэбгъэзагъэу шыта? — еупчы врачыр ыпашхъэ ис сымаджэм.

— Ары, аптекарым езгъэлъэгъугъ.

— Алахьым ешл ащ делагъэу кыуиуагъэр.

— Ары, уадэжъ сыккъэклонэу кыысылуагъ.

Нэклубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЖАКІЭМЫКЪО Аминэт.

КӀыщым щӀапсыхьэрэр мэпытэ

(ИкӀаух).

— *Аслъан, лъэхъэнэ кӀы-
зэрыкӀоп тызхэтыр. Об-
щественнэ-политикэ щы-
IакӀэм укыпкырыкӀмэ,
уисэнэхъат, уишъырыл-
хэм ялытыгъэу сыда
апэрэ чыпӀэм бгъэуцурэр?*

— Урысые кӀэралыгъошхом
тыщӀэпсэу. Хэгъэгум щызэха-
щэрэ Iофтхъабзэхэм Адыгэ
Республикэр чанэу ахэлэжъэн
зэрэфаем мэхъэнэ ин есэты.

— *Тыздэгъуцылэгъу ащкӀэ
едгъажъэ сӀлоуигъу.*

КультурэмкӀэ, искусствэмкӀэ Советыр

— *Урысыем и Президен-
тэу Владимир Путиным
дэжъ культурэмрэ искус-
ствэмрэкӀэ Совет щызэ-
хащагъ. Сыда ащ еплъы-
кӀэу фыуиIэр?*

— Советым пэщэныгъэ ды-
зезыхьэрэр Владимир Путиныр
ары. ЗэлъашӀэрэ кинорежис-
серэу Карен Шахназаровыр ащ
игуадзэу агъэнэфагъ. Прези-
дентым упчӀэжъэгъухэр илӀх.
Ащ фэдэ Советыр щыӀэныгъэм
ищыкӀагъ.

— *Советым хэтых
В. Толстоир, М. Афанас-
ьевыр, А. Калягиныр,
И. Крутоир, П. Гагаринар,
Д. Мацуевыр, В. Спивако-
выр, В. Юдашкиныр, фэ-
шъхъафхэри.*

— КӀэралыгъомкӀэ Советым
мэхъанэу илӀэр ащ кӀегъэпӀагъ.

— *Адыгэ Республикэм и
Лышхъхъу КъумпӀыл Мур-
рат дэжъ Советэу щызэ-
хащагъэм иапэрэ зӀукӀэ
МыекӀуапэ щыкӀуагъ.*

— Ти Лышхъхъу Советым
итхъамат. Республикэм куль-
турэмкӀэ ыкӀи искусствэмкӀэ
иIофышӀэхэр, цыф цӀэрыIохэр,
журналистхэр зэхъхъэм хэлэ-
жъагъэх.

— *Советым мурадэу илӀ-
хэм нахь игъэкӀомыгъэу
татэгъуцылэ тӀлоуигъу.*

— Адыгэ Республикэм ихэ-
бзэ кӀулыкӀушӀэхэмрэ Советым
хэтхэмрэ зэхъушӀэжъынхэм,
унэшъо хэхыгъэхэр зэгъусэхэу
рахъухъанхэм фӀшӀ Советым
фитыныгъэ гъэнэфагъэхэр илӀх.
Творческэ союзхэм, культурэм
ыкӀи искусствэм IофышӀэхэм
яупчӀэжъэгъоу Советыр зэрэ-
щытым имэхъани кӀыхэсэгъащы.

— *Хэта Советым хэтхэр?*

— Аульэ Юрэ, Джыгунэ Фа-
тимэ, ЖакӀэмыкӀо Вячеслав,
Зыхъэ Заурбий, Къат Теуцожь,
Аркадий Кирнос, КъуикӀо Шы-
хъамбий, Кушъу Нэфсэт, Кукэнэ
Мурат, Нэхэе Тэмарэ, Евгений
Саловыр, Наталья Уваровар,
УнэрэкӀо Рае, Хъоджэе Аслъан,
ХъакӀэгъогъу Къэсэй, Хъуажь
Рэмэзан, Аркадий Хусниаровыр,
фэшъхъафхэри Советым хагъэ-
хъагъэх.

— *ШъуишъырылӀ шъхъа-
Iэхэр кӀытаIоба.*

— Хабзэм икӀулыкӀушӀэхэм
ямызакъоу, общественнэ орга-
низациехэм, творчествэм пылъ
купхэм тадэлажъэ. Культурэм,
искусствэм яхъылӀэгъэ Iофы-
гъохэм татэгъуцылэ. Республикэм
и Лышхъхъу кӀыгъэуцурэ пшъэ-
рылӀхэм ягъэцӀкӀэн тыпылӀ.
УпчӀэжъэгъу тызэришӀырым
елъытыгъэу унашъохэр итэхъу-
хъэх, зэлъыIэсыкӀэ амалхэр
тэгъэфедэх.

Композиторхэм я Союз

— *Аслъан, Адыгэ Респуб-
ликэм икомполиторхэм я*

*Союз итхъаматэу бэмы-
шӀэу ухадзыгъ.*

— Апэрэ зӀукӀэу тилагъэм
Хъупэ Мурат, ШӀэуджэн Бэлэ,
Алла Соколовар, Татьяна Су-
ховар, нэмыкӀхэри хэлэжъагъэх.
Искусствэм ихэхъоныгъэхэм,
Хъупэ Мурат ыусыгъэ произве-
дениехэу фортепианэмкӀэ кӀы-
рагъэлошхэм, нэмыкӀхэм тате-
гушыIагъ. Композиторэу Тхъа-
бысымэ Умарэ иЮбилей фэ-
гъэхыгъэ зэхъхъэхэу тилӀштхэр
дгъэнэфагъэх.

— *Щысэ заулэ кӀэпхы-
гъэм дэгъугъэ.*

— Юбилей концертхэр Адыге-
им, Къэбартэе-Бэлыкъарым,
Къэрэщэе-ЩӀэрджэсым, Красно-
дар краим ащыкӀошхы. ЛъэпкӀ
музыкальнэ искусствэм зегъэ-
ушъомбгъугъэным фӀшӀ куль-
турэмрэ искусствэмрэкӀэ Со-
ветэу тилэм унашъохэр рихъу-
хъащхы.

— *Адыгеим икомполитор-
хэм я Союз нэбгырэ пчъа-
гъэу хэтыр нахьыбз шӀы-
гъэнымкӀэ зэхъокӀыныгъэ-
хэр шъуиIа?*

— Ар упчӀэ кӀын. Советым
изэхъыгъохэм ащышӀ хъушъхъа-
фыкӀыгъэу ащ тытегушӀыIэнэу
зытэгъэхъазыры.

— *Комполитор хъушӀыр
кӀыхъыгъошӀоп. Еджа-
кӀо бгъэкӀошхым бэрэ
улъыгъун фае.*

— Республикэм музыкант-
хэр илӀх, ау композитор сэнэ-
хъатым зыфэзыгъэсэнэу фаер
бӀп. Лъэхъанэу тызхэтыр кӀы-
далъытэ, хӀкӀыплӀэхэм якъэ-
гъотын кӀяхъыльӀкӀы. Арэу
щытми, музыкэм ищыӀэныгъэ
езыпхы зышӀоигъохэр кӀэджъо-
тышхы.

— *Тикомполиторхэм
яшӀуагъэкӀэ адыгэ лъэп-
кӀыр дунаим нахь
цӀэрыIо щэхъу.*

— IофшӀагъэу щыӀэр лъыд-
гъэкӀотэн тӀӀӀӀышхы.

IофышӀэхэм ягъэхъазырын

— *ИскусствэхэмкӀэ кӀэлэ-
цӀыкӀу еджэпӀэ 20-м на-
хьыбз тил. Искусствэхэм-
кӀэ колледжыр, Инсти-
тутыр...*

— КӀызгурӀо зыфапӀорэр.
ТищыкӀэгъэ кадрэхэм ягъэхъа-
зырын культурэмкӀэ ыкӀи искус-
ствэмкӀэ Советыр дэлэжъащт.
— ЛъэпкӀ музыкальнэ искус-
ствэм изытет нахь куоу цыфхэм
алъыдгъэлэсышхы. Республикэ
симфоническэ оркестрэм Адыге-
им икомполиторхэм аусыгъэхэр
нахьыбэрэ кӀыригъэлонхэ фае.

— *2019-рэ илъэсыр теат-
рэм и Илъэс.*

— Адыгеим театрэу илӀэр
макӀэп. Спектаклэхэм якъэгъэ-
лъэгъон зэрэзэхъащэрэр тинэ-
плъэгъу идгъэкӀырӀп. ЩыӀэны-
гъэм диштэрэ спектаклэхэм
цыфхэр ягуапэу яплъышхы.
Адыгабзэр нахьыбэрэ ахэм
ащызэхъахы ашӀоигъоу кӀытэзы-
лохэрэм яеплъыкӀэхэр тшӀотэрэ-
зых. КӀэралыгъом театрэхэм
ахъэе ареты — ар кӀыдэтлӀы-
тэзэ, янеушӀэр мафэ зэрӀы-
кӀотэщтым непэ тегупшысэ.

— *Зы упчӀэ хъушъхъафы-
кӀыгъэу кӀыостын симу-
рад. Илъэси 10-м ехъугъэу
тытегушӀыIэ, ау Iофыр
лӀыкӀуатэрӀп. Адыгэ
лъэпкӀ музыкальнэ Iэмэ-
псымэхэр зыхэт оркестрэ
республикэм щызэхъащ
тӀлоуигъу.*

— Тэрэз зыфапӀорэр. Орырэ
сэрырэ ащ зӀп тызэрэтегушӀы-
лагъэр. Оркестрэр тищыкӀагъ,
ау шӀыкӀэ кӀыфедгъотыгъэп.
КӀэралыгъо екӀопӀагъэ фэмы-

шӀэу Iофыр джыри шӀэхэу лъы-
кӀотэщтӀп.

— *Тикомполиторхэм про-
изведениеу аусыгъэхэр ду-
наим щэжъынчых.*

— Оркестрэм ищыкӀэгъэ
кадрэхэр республикэм ыгъэсэн-
хэ ыльӀӀышхы, ау Iофым егъэ-
жъапӀэ ищыкӀагъ.

— *Нарт эпосым кӀышӀед-
гъэжъэн. ЛъэпкӀ орэдэу
кӀытлӀыIэсыжъыгъэхэр
«Ислъамыем», «Ащэмэ-
зым», нэмыкӀхэм кӀаIох.
«Налмэсыр» дунаим щэ-
уджы.*

— «Ислъамыер» лъэпкӀ
орэдхэмкӀэ, къашъохэмкӀэ ду-
наим цӀэрыIо щыхъугъ. Хабзэм
икӀулыкӀушӀэхэр кӀызэрэтыкӀот-
хэм ар кӀыпкырыкӀыгъ. IэпыIэ-
гъу кӀыгъфэхъугъэхэм тафэраз.

— *Урысыем и Прави-
тельствоу игрантхэр зы-
фагъэшӀошӀышхытхэр
Урысыем культурэмкӀэ
иуплӀӀэкӀун Совет кӀы-
хыгъэх. ХэгъэгумкӀэ куп
15-у зыцӀэ кӀыраIуагъэхэм
«Ислъамыер» ащыц.*

— Узэкъотмэ — улъэш.
Республикэм и Лышхъхъу, Пра-
вительствоу IэпыIэгъу кӀыт-
фэмыхъухэу ащ фэдэ гъэхъа-
гъэ тшӀын тӀӀӀышхытӀп. КультурэмкӀэ,
искусствэмкӀэ Советэу
республикэм щызэхъащӀэгъэм
сӀӀӀӀышхыгъы. «Симэщ зэрэ-
хъу» амыIоу, тызэкъотэу ты-
лэжъэн фае.

— *КӀыщым гъуцӀыр ща-
псыхъэ, щыӀэныгъэм цӀы-
фыр щанӀу. Адыгеим
икультурэ зэрэбаир ду-
наим нахьышӀоу щашӀэ-
ным сыда ищыкӀагъэр?*

— Адыгэ чыIугум лӀӀӀӀӀӀӀӀ
зэфэшъхъафхэм заокӀэ кӀибэ-
нагъэр макӀэп. ТилъӀӀӀӀ дунаим
шӀукӀэ щашӀэ. 1982-рэ илъэсым
археологхэм Улапэ кӀыщагъо-
тыгъэ джэрэ лӀэгъупыр Москва
кӀырашӀыжъыгъ, МыекӀуапэ дэт
музейм къащэжъи, лъэтегъэуцӀо
фашыгъ.

— *Музейхэм, тхыль-
еджанӀэхэм лъэпкӀ Iоф-
хэр нахьышӀоу ащызэхъа-
щӀхэр ара къапӀорэр?*

— ЛъэпкӀыр, республикэр
щыӀэныгъэм нахьышӀоу щашӀэн-
хэм Советыр пылӀышхы. КӀы-
хэзгъэщынэу сызыфаер дунэе
культурэм Адыгэ Республикэр
зэрэхъагъэр ары. МыекӀопэ
культурэм адыгэ хъакӀӀэхым
кӀышӀетӀопӀэн тӀӀӀӀышхытӀм гъунэ
илӀп. Арышъ, тизэхъхъэхэр на-
хьыбэрэ зэрэтшӀышхытхэм да-
кӀоу, цыфым пӀуныгъэ тэрэз
етыгъэным, щыӀэныгъэм фэ-
гъэсэгъэным тилӀошӀэн афэгъэ-
хыгъэщт.

— *Шъуимурадхэр кӀы-
жъудэхъунхэу шъуфэтӀо.
— Тхъауегъэпсэу.*

ЕМТИЛӀ Нурбий.
Сурэтхэм арытхэр: Нэхэе
Аслъан; «Ислъамыер» мзуджы.

Республикэм и Лышъхъэ и Кубок

Пцэжъыяшэхэм язэпуклэгъухэр

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ и Кубок кыдэхыгъэным фэгъэхыгъэ зэнэкьокъу пцэжъыяшэхэм ялагъ.

Джэджэ районым ипсэуплэу Сергиевскэм пэмычыжъэу щыт псы-утлэм зэнэкьокъур щыкӀуагъ. Командэ 57-рэ, нэбгыри 114-рэ зэлуклэгъухэм ахэлэжъагъэх.

Республикэм и ГИБДД икӀулыкӀушлэхэм пцэжъые килограмми 10-м нахъыбэ пцэкӀэнтфыклэ къаубытыгъ, апэрэ чыплэр афагъэшъошагъ. МыекӀопэ районым икомандэ килограмми 7 кыыхыгъ, ятӀонэрэ чыплэр ыхыгъ. МыекӀопэ районыр ящэнэрэ хъугъэ, килограмми 6 зэкӀэмкӀи къаубытыгъэр.

Пцэжъыер псым кызырэхыхырэм дакӀоу, Кубокым икӀыдэхын хэлэжъагъэхэм языгъэпсэфыгъо уахътэ гъэшлэгъонэу агъэкӀуагъ.

Шуныгъэмрэ спортымрэ

КӀалэм ебгъэлъэгъурэр игъогу

Республикэм физкультурэмкӀэ ыкӀи спортымкӀэ и Комитет кӀэлэцӀыкӀухэм, еджакӀохэм апае зэнэкьокъу гъэшлэгъонхэр зэхещэх.

Адыгеим шахматхэмкӀэ изэ-нэкьокъу МыекӀуапэ щыкӀуагъ. Аныбжъхэм ялӀытыгъэу купэу зыхэтхэм хагъэунэфыкӀырэ чы-плэхэр кыдэзыыхыгъэхэ Хьапэклэ Батыр, Джэндар Шамилэ, Тимур Билен гушылэгъу тафэхъугъ.

Хьапэклэ Батыр очкоуи 4 кыыхыгъ, апэрэ чыплэр фагъэшъошагъ. Джэндар Шамилэ очкоуи 3 илэу ятӀонэрэ хъугъэ. КӀэлэцӀыкӀухэм кызырэталау-гъэмкӀэ, шахмат ешлэнхэр ашлэгъэшлэгъон.

КӀэлэцӀыкӀухэм ятренерэу Ди-ана Литвиновар ыгъасэхэрэм къащытхъугъ. Агу етыгъэу спор-тым пыщагъэх, лъэпкӀ шэн-хаб-зэхэр зэрагъашлэх.

Ящэнэрэ чыплэр кыдэзыыхыгъэ Тимур Билен янэу Алэнэ кыхи-гъэщыгъ республикэм шахмат-хэмкӀэ иклуб зычӀэт унэр зэрэ-зэтэгъэпсыхъагъэр. Зыныбжъ

хэкӀотагъэхэри, кӀэлэцӀыкӀухэри щызэлӀокӀэх, нахъ лӀэпӀасэр ешлэгъухэм къагъэлъагъо.

Наталья Козменкэм Тимур Билен егъасэ. Шъэожъием ныб-джэгъукӀэхэр спортым зэрэцигъо-

тыхэрэм тренерыр игуапэу кы-тегушылэ.

Адыгэ Республикэм испорт иветеранэу, республикэм шах-матхэмкӀэ апэрэ чыплэр пчъа-гъэрэ кыщыдэзыыхыгъэ Николай Удовиченкэм тизэдэгущылэгъу лыигъэкӀотагъ.

— ХагъэунэфыкӀырэ чыплэхэр кыдэзыыхыгъэ кӀэлэцӀыкӀухэр еджаплэм джыри кӀохэрэп, — къелуатэ Николай Удовиченкэм. — Аныбжъ икӀугъэп. Хьапэклэ Батыри, Джэндар Шамили, Тимур Билени шахмат зэрэшлэхэрэм сылыпӀагъ. Псынклэу гупшысэн-хэм, хэкӀыплэ тэрэзхэр къагъо-тыным шахматым фегъасэх. КӀалэхэр алэа пытэу зытеуцӀохэкӀэ спортышхом зыкыщыагъотын алъэкӀышт. Спортым дакӀоу цы-фышлэ хъушхъу сэгугъэ.

Николай Удовиченкэм кӀэлэ-цӀыкӀухэр егъасэх. Ащ кызыри-луагъэу, кӀалэм ебгъэлъэгъурэр игъогу.

Сурэтым итхэр: **Джэндар Ша-мил, Хьапэклэ Батыр, Тимур Билен.**

Зэхэзыщагъэр ыкӀи кыдэзы-гъэкӀырэр:
Адыгэ Республикэм лъэпкӀ ИофхэмкӀэ, ІэкӀыб кӀэралхэм ащы-псэурэ тильэпкӀэ-гъухэм адырлэу зӀпхы-ныгъэхэмкӀэ ыкӀи кӀэбар жъугъэм иамалхэмкӀэ и Комитет
Адресыр:
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэ-шылэр:
385000,

къ. МыекӀуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,

Редакцием авторхэм кӀаӀихырэр А4-кӀэ заджэхэрэ тхьапэхэу зипчъагъэкӀэ 5-м емыхъухэрэр ары. Са-тырхэм азыфагу 1,5-рэ дӀлгъэу, шрифтыр 12-м нахъ цӀыкӀунэу щытӀэп. Мы шапхъэ-хэм адимыштэрэ тхыгъэхэр редакцием зэкӀегъэкӀожьых.
E-mail: adyvoice@mail.ru

Зыщаушыхъатыгъэр:
Урысые Федерацием хъутын ИофхэмкӀэ, теле-радиокъэтын-хэмкӀэ ыкӀи зӀлгы-ІэсыкӀэ амалхэмкӀэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чыплэ гъэӀоры-шлӀанӀ, зэраушыхъатыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр
ООО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. МыекӀуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

ЗэкӀэмкӀи пчъагъэр
4275
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 2107

Хъутыным узыщы-кӀэтхэнэу щыт уахътэр
Сыхъатыр
18.00
ЗыщыкӀэтхэгъэхэ уахътэр
Сыхъатыр
18.00

Редактор
шхъалэр
Дэргэ Т. И.

Редактор шхъалэм игуадзэр
МэщӀлэкъо С. А.

ПшъэдэкӀыжъ зыхыырэ секретарыр
ЖакӀэмыкӀо А. З.

Футбол

Апэрэ къекӀокӀыгъом ыуж

Республикэм футболымкӀэ изэнэкьокъу хэлэжъэрэ командэхэм апэрэ къекӀокӀыгъор аухыгъ.

Команди 8 апэрэ чыплэхэм афэбанэ. ЗэлукӀэхэм ахэлэжъэ-хэрэр купитӀоу гошыгъэх. КӀэуххэр зэтэгъапшэх.

Купэу «КъокӀыплэр»
1. «Урожай» МыекӀопэ рай-он — 9

2. «Кошхъабл» Кошхъэблэ район — 6
3. «Фарз» Шэуджэн район — 3
4. «Дондуковск» Джэджэ район — 0.

«Къохъаплэр»

1. «Адыг» Адыгэкъал — 7
2. «Теуцожь район» — 5
3. «Красногвардейскэ район» — 4
4. «Герта» Ханскэр — 0.

ЕшлӀэкӀэ дэгъу «Урожаим» къе-гъэлъагъо. Гъогогъу 11 къэлап-чъэм Іэгуаор дидзагъ. «Урожаим» икӀэлапчъэ зыкӀи Іэгуаор дигъэ-кӀыгъэп. Кошхъэблэ, Теуцожь районхэр, Адыгэкъалэ хагъэунэ-фыкӀырэ чыплэхэм афэбэнэнхэм-кӀэ амалышлэхэр ялэх.

Зэнэкьокъум исудья шхъалэу Максим Васильченкэм, Адыгэ

Республикэм футболымкӀэ и Фе-дерацие ипашэу Николай Похо-денкэм язэфэхьысыжъхэм къа-щыхагъэщыгъ зэлукӀэгъухэм ащышхэм уагъэгумэкӀынэу зэрэ-щытыр. ЕшлӀакӀохэм шапхъэхэр аукох, дысэу мээекӀох. Футбол ешлӀэр судьям едӀлун фае.

— Физкультурэм пылхэм япчъагъэ хэгъэхъогъэныр, цыф-хэм языгъэпсэфыгъо уахътэ гъэ-шлэгъонэу агъэкӀоныр, сэнаушы-гъэ зыхэлэ ешлӀакӀохэр къахэгъэ-щыгъэнхэр типшъэрылъ шхъалэх, — кытылуагъ Николай Похо-денкэм. — Къалэхэм, районхэм яадминистрациехэм япашэхэр зэхэщэн ИофхэмкӀэ Іэпылэгъу кызырэтфэхъухэрэм фэшӀ тафэ-раз. Адыгэ Республикэм и Мафэ ехъуллэу зэнэкьокъур тыухышт. Республикэм футболымкӀэ и Ку-бок икӀыдэхын фэгъэхыгъэ зэлукӀэгъухэр шлэхэу тыублэщтых.

Республикэм футболымкӀэ изэнэкьокъу ия 2-рэ къекӀокӀыгъо бэдзэогъум и 11-м рагъэжъэшт. Кошхъэблэ районыр «Урожаим» дешлэшт.

НэкӀубгъор зыгъэхъазыргыгъэр
ЕМТӀЫЛЪ Нурбий.